

LADISLAV STROUPEŽNICKÝ

NAŠI FURIANTI

Režie | Zdeněk Bartoš
Dramaturgie | Martina Pokorná
Scéna | Karel Čapek
Kostýmy | Lucie Wildtová
Hudba | Jiří Švec

OSOBY A OBSAZENÍ

Filip Dubský | Viktor Braunreiter
Marie Dubská | Radmila Urbanová
Václav Dubský | Petr Németh
Petr Dubský | František Špaček
Jakub Bušek | Pavel Marek
Františka Bušková | Kateřina Pokorná
Verunka Bušková | Tereza Švecová
Martin Bušek | Petr Bařina
Matěj Šumbal | Radek Bár
Marie Šumbalová | Magdaléna Hnilíčková
Pavel Kožený | Jindřich Skopec
Kašpar Šmejkal | Petr Joo
Karel Kudrlička | Jiří Švec
Valentin Bláha | Vuk Čelebić
Josef Habršperk | David Beneš
František Fiala | Pavel Richta
Tereza Fialová | Vladimíra Vítová
Krystýna Fialová | Stephanie Van Vleet
Marek Ehrmann | Karel Beseda
Markýtko | Pavla Janišová
Četník | Jan Svoboda
Děti | Jeroným Beneš, Ondřej Masarovič, Vojtěch Beseda,
Adeéla Kmoníčková, Anna Oslovičová, Ela Navrátilová,
Jan Svoboda, Jakub Svoboda, David Rubáš,
Helena Bartošová, Amélie Šišková, Mariana Lacinová

PREMIÉRA v ZÁPADOČESKÉM DIVADLE V CHEBU
15. ŘÍJNA 2022
PREMIÉRA v KARLOVARSKÉM MĚSTSKÉM DIVADLE
22. ŘÍJNA 2022

O AUTOROVI

LADISLAV STROUPEŽNICKÝ (1850–1892)

Narodil se v Cerhonicích u Písku jako syn správce tamních statků. Přesto absolvoval jen dva ročníky písecké reálky, odkud byl vyloučen kvůli problémům s chováním. V mládí byl velmi atraktivní pro ženy i muže, jeho milostný román s Janem Alšem (bratrem malíře Mikoláše Alše) však skončil Janovou sebevraždou. Krátce poté došlo k další tragédii, Ladislav na lovu omylem postřelil člověka.

V domněn, že ho zabil, obrátil zbraň proti sobě. Brokovnicí si ustřelil část spodní čelisti a nosu, načas zcela přišel o hlas. Z následků zranění se léčil celý rok, prodělal mnoho operací a po celý zbytek života nosil na obličejí protézu ze zlata a vosku.

Během rekonvalescence se začal Ladislav věnovat literatuře, proslavil se už svou prvotinou, humoreskou *Kantorovy trefuňky*. Brzy se stal šéfredaktorem Humoristických listů, psal také pro Palečka. Jako dramatik se prosadil až svou třetí hrou *Černé duše* z dějin rodu Smiřických. Velký úspěch měla i jeho veselohra *Zvíkovský rarášek* o záletném Mikuláši Dačickém z Heslova. Podle hry *Paní mincmistrová* byl později natočen film *Cech panen kutnohorských*. Jeho nejúspěšnějším titulem však zůstávají *Naši furianti* z roku 1887.

V roce 1882, rok před znovuootevřením Národního divadla po požáru, se stal prvním dramaturgem této scény. Ze své pozice byl prý nesmírně přísný a neschůvavý, nepodařené hry odmítal uvést i slavnými autorům, čímž si v literárních a divadelních kruzích nadělal mnoho nepřátel.

V osobním životě se po úrazu milostným vztahům vyhýbal, dlouhá léta žil s rodiči, až v roce 1889 si vzal za ženu herečku Národního divadla Annu Turkovou. O tři roky později však zemřel na tyfus, na den přesně 25 let po svém nezdařeném sebevražedném pokusu.

LADISLAV STROUPEŽNICKÝ O FURIANTSTVÍ

„Jedním ze základních rysů povahy našich vesničanů jest zajiště furiantství, a sice furiantství dvojího rázu. Ušlechtilé s morálním podkladem, které pudí v tvrdší boj o to, kdo vykoná lepší skutek nebo více lepších skutků než soupeř. Toto závodění v konání dobrých skutků jest spojeno s pyšným vystavováním jich na odív, tedy s vychloubáním se, které má účel pokořiti soupeře. Zlé furiantství jeví se neústupností, tvrdšíností, vypraveností a pyšnou vzdorovitostí. Je to překypění pýchy, svévole s úctem urazití někoho, poškoditi a potom škodolibě z účinku toho se těšiti. Tento dvojí ráz furiantství jest základem hry mé i povah, které pudí děj v proud a rozvoj.“

VÝBĚR Z INSCENACÍ

1887 NÁRODNÍ DIVADLO – SVĚTOVÁ PREMIÉRA

Režie Josef Šmaha, scéna Mikoláš Aleš

V inscenaci hráli mezi jinými Jindřich Mošna nebo Eduard Vojan. V roli Krystýny viděli diváci Annu Turkovou, budoucí Stroupežnického manželku. Inscenace se nesetkala s úspěchem, diváci byli zvyklí na mnohem více romantizující zobrazení českého venkova. Stěžovali si také na příliš jadrnou mluvu postav. Po první premiéře tak došlo k několika úpravám, které ostré hrany poněkud otupily.

1953 NÁRODNÍ DIVADLO

Režie Zdeněk Štěpánek, scéna Josef Svoboda

Velmi úspěšná inscenace se dočkala 185 repríz.

Ve zlaté herecké éře

Národního divadla lidé

chodili především na

Zdeňka Štěpánka,

Marii Vášovou, Rudolfa

Deyla st., Františka

Smolíka, Marii

Tomášovou, Františka

Kreuzmanna, Jaroslava

Marvana, Jaroslava

Vojtu, Jana

Pivce, Josefa

Beyvla,

Stanislava

Neumanna

a další.

1977 ZÁPADOČESKÉ DIVADLO V CHEBU

Režie Jiří Budínský, scéna Miroslav Cygan

Na chebské jeviště se *Naši furianti* vracejí přesně 45 let od inscenace, v níž se představily tehdejší stálice souboru Jiří Kalina, Libuše Teubnerová, Děda Papež, Miroslav Hrdánek, Jaroslav Pospíšil nebo Kamil Prachař.

1979 NÁRODNÍ DIVADLO

Režie Miroslav Macháček, scéna Josef Svoboda

Zřejmě nejslavnější inscenaci *Našich furiantů* připravoval režisér celé dva roky. Měl velmi jasnou představu o její podobě a z hereckého souboru vybíral ty, kteří ve *Furiantech* nikdy předtím nehráli, aby nebyli ovlivněni předchozím zpracováním. Na jevišti se objevili mezi jinými Jiří Vala, Josef Somr, Luděk Munzar, Josef Kemr, Jana Hlaváčová nebo Taťjana Medvecká. Sám Miroslav Macháček alternoval v pěti rolích. Inscenace se hrála šest sezón a byla natočena pro Československou televizi.

1994 DIVADLO NA ZÁBRADLÍ – POD NÁZVEM NAŠI NAŠI FURIANTI

Režie Petr Lébl, scéna William Nowák (pseudonym Petra Lébla)

Kultovní inscenace plná popkulturních odkazů byla pražskou divadelní událostí 90. let. Režisér spolu s dramaturgyní Lenkou Lagronovou Stroupežnického text zcela rozebrali a složili zpátky dohromady v překvapivých souvislostech. Posílily byly ženské postavy; slavný dialog, v němž se trumfují Dubský s Buškem o placení punče, byl vložen do úst jejich manželkám, také dědeček Dubský byl hrán ženou. Po jevišti se procházely pohádkové postavy jako čert, vodník nebo rytíř. V inscenaci excelovali mimo jiné Karel Dobrý, Otto Ševčík, Barbora Hrzánová, Dana Morávková, Leoš Suchařípa nebo Valerie Kaplanová.

„Mně je to jedno, ať je ponocným Petr nebo Pavel, jen když mi dá pozor na můj včelíčky.“

2004 NÁRODNÍ DIVADLO

Režie Jan Antonín Pitínský, scéna Jan Hubínek

Nejdéle uváděná inscenace *Našich furiantů* se hrála celkem 12 let. Na rozdíl od tradičně užívaných lidových písní tvořila hudební podkres především klasika – opery *Jakobín*, *Tajemství* nebo Mahlerovy symfonie. Hlavní role ztvárnili Jiří Štěpnička, Miroslav Donutil, David Prachař, Ondřej Pavelka nebo Jan Hartl.

2011 DIVADLO V DLOUHÉ

Režie Jan Borna, scéna Jaroslav Milfajť
Inscenátoři vycházeli z Macháčekovy úpravy textu. Kritika vyzdvihovala především humor a kolektivní souhru ansámblu, v němž hráli například Miroslav Táborský, Miroslav Hanuš, Jan Vondráček, nebo Pavel Tesař.

FENOMÉN ČESKÉ VESNICE

Podle Sociologické encyklopedie rozumíme vesnici základní sídlištní jednotku ve venkovském prostoru, která je jako správní celek nazývána také venkovskou obcí. Je vymezena maximálním počtem obyvatel. Většinou se hranice mezi vesnicí a městem pohybuje mezi 2 až 5 tisíci obyvatel, existují však i historické výjimky, například počet obyvatel města Přebuz na Krušnohořsku nedosahuje ani stovky. Naopak největší vesnicí v republice, která nikdy nepožádala o status města nebo městyse, je Bystřice na Frýdeckomístecku s více než 5300 obyvateli. Na přelomu milénia existovalo v Česku 6 258 obcí s celkovým počtem 10 230 060 obyvatel. Průměrná velikost obce tak činila 1 635 obyvatel. Plná polovina obcí jich však měla méně než 382. V té době tvořily obce do 1000 obyvatel 80 % všech obcí, v nichž žilo pouze 17,2 % obyvatelstva celé republiky.

Sociologové vesnici definují jako živý organismus s vlastní hmotnou a duchovní kulturou i funkcemi. Původně bylo vesnické společenství charakterizováno vlastnictvím a svázaností s půdou, kulturní izolovaností, tradicionalismem, silnou společenskou kontrolou a výsadním postavením rodiny. V současné době se tradiční rozdíly mezi městem a venkovem postupně stírají. Především díky působení hromadných sdělovacích prostředků či internetu, rozvojem dopravy i modernizací metod práce v zemědělství dochází ke změnám životního stylu, postojů i systému hodnot obyvatel venkova.

„Učenej člověk to má všecko z kněh a z mapy, ale my tam všude byli a všecko jsme to viděli.“

Za poskytnutí rekvizit,
nealkoholického piva a pivního
vybavení děkujeme společnosti

Inspiciet | Rudolf Voborník
Náповěda | Kateřina Pokorná
Světla | Dominik Kalina
Zvuk | Radek Šnajdr
Garderoba | Alena Vávrová
Vlásenky | Jana Chroustová
Rekvizity | Jakub Cupák
Technika | Filip Mleziva, Patrik Knill, Pavel Beneš, Karel Nový,
František Kott, Petr Furiak

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb.

Zakladatelem Karlovarského městského divadla, o.p.s. je Statutární město Karlovy Vary.

Inscenace vznikají za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje.

Ředitel ZDCH | Jan Svoboda
Ředitelka KMD | Dana Neumannová
Umělecký šéf ZDCH a Činohry KMD | Zdeněk Bartoš

Program vydalo společným nákladem Západočeské divadlo v Chebu a Karlovarské městské divadlo.

Text připravila | Martina Pokorná
Grafická úprava | Jan Krčál
Foto | Michal Mráka

Informace a prodej vstupenek v ZDCH v obchodním oddělení divadla, tel.: 354 432 522, nebo na obchodni@divadlocheb.cz
Rezervace on-line na www.divadlocheb.cz

Informace a prodej vstupenek v KMD v obchodním oddělení divadla, tel.: 351 170 015 nebo na vstupenky@karlovarskedivadlo.cz
Rezervace on-line na www.karlovarske-divadlo.cz

Cena programu 20 Kč

